

«magalleria, rusticitas», Lacav.], ja en AntCanals, que he citat a *ruditat*, «Oh esquerpa cadena de puigs gegantins / Oh la visió pura que ve d'allà endins, / flor de *rustiquesa* / que em duu l'enyorança de la jovesa», Alcover (*La Serra*, v 66) *Rusticalitat* + *Rusticisme* 'barbarisme pagesívol'.

Rural [Lacav.], pres del ll. *ruralis* 'pertanyent al camp', els *Drames rurals* de Caterina Albert, 1902, deixen un séc memorable en la literatura, més que en la llengua, *ruralia*, *ruralisme*, *-alista*

¹ En l'ed. Miquel i Pl. del *Canç. Sat Val* (p. 269) s'ha imprès *rustach*; el *DAG* (s v. *taboll*) ho cita amb la grafia *rustech*, del *Jardinet d'Orats*, 220 —

² Per aquest encontre amb *robust*, en resultà en català un *robústec*, *reb-*, del qual ja he deixat una nota s v. *rebústec*

Rut, 'espècie de calabrot', mot mal documentat, només en el pèssim diccionari de MGadea (no en el vocab. nàutic val. de Flores, *MiscFabra*, ni en els dos Escrig, *BDC* XII, XIV, ni en els nàutics cast. de FzNavarrete, Murga-Ferreiro etc): potser invenció a base del ll. *rudens* id., o deformació d'una acc. figurada de *ruc*, *AlcM*, §§ 9, 5, 6, 7, cf. *nus d'ase* a l'Ebre, *BDC* IX, 6.

RUTA, 'Strix flammea', mot imitatiu, com *xuta*, i anàlegs L'assenyalava Josep Tastú, cap a 1840, en la seva llista de noms d'ocells (*Bibl Mazarina*, ms 4512): «fr. huette, ulote, hibou, lat. ulula, aluco majus, cat roussill *xot*, *xura*, *soriguer*, *òliba de nit*, *ruta*». Formació, doncs, paral·lela a *xura*, *xot*, *xuta*, el recolliren després Sallent (*BDC* x, 11) i Vayreda, *Fauna Ornitològica*

Ruta 'itinerari', V. *rompre* *Rutàcies*, V. *ruda*

RUTENI (metall rar) [Lab. 1888], derivat savi del b ll. *Rutbenia* 'Rússia', per tal com el mineral en fou trobat a les mines dels Urals; metall descobert el 1845.

DERIV : *Rutènic*; *ruteniós*.

RUTILANT, 'esplendorós', pres del ll. *rūtīlans*, *-antis*, participi actiu de *rutilare* 'brillar com l'or'. «Stec aquest Scipió axí com a sol --- tot radiós --- axí --- Sipió, hom jove tot *rutilant*, resplandia en les sues armes», c. 1400, Ant. Canals (*Scipió e Anibal*, *NCl*, 73.25). També en el *Curial* i en JRoig, «La *rutilant* verge - de Déu mare Santa, / posat en la falda - son Fill vos aporta / y 'ls seus peus besàreu - e poa-us en l'horta / dels doctors egregis - per singular planta», Joan O. Menorca, a 1502, JMBover, *BiEscrBal* 1, 489.4.1; «La *Pràctica de Orthographia* --- ja la dediqué també sots la protecció de vostra Divina Gràcia, perquè a la resplandor de tan *rutilants* raigs, no la pogueren obscurir ---», CRos (*AdagesR*, 1736, p. 5); «L'hom demoníac --- en la tarda de totes les civilitzacions --- mentre la santedat va a la posta, pugen pel firmament aqueixos astres que porten en la llur cabellera *rutilant* emanacions d'una vaga i mortal malenconia», Coromines (*La Vida Austera* III, xi, O. C., 739a25).

Sembla deformació pop. de *rutilant*: val. *retillar* 'brillar (els estels)' (Escrig); *retillar-se*: «el volgut amic —deu anys d'edat— --- amb el seu cabell rogenic, els seus ulls ardits --- tot ell era *retillat* i deixondit, ja me'l veia mortet --- Però no: es *retillava* altra volta, se li llevaven les roses vermelles de les galtes, i a jugar en el lit», EnrValor (*Pont Blau*, 1955, 315, 316); murc. *retijante* GaSoriano; Lemus, *Vocab Panocho*

³⁰ *Rutilar* com a verb [Lab. 1840] poc s'ha usat en català. *Rutilació*. *Rutilè*

Rutina, *rutinaire*, *rutinari*, *rutinariisme*, V. *rompre* *Rutjar*. mal documentat (només *AlcM*, com a pall.). ³⁵ crec que és malentès per *rotxegar* 'vomitar' (ORXEGAR), o bé mot extret d'aquest *Rutla*, *rutilar*, *rutilla*, *rullana*, *rullar*, *rullleta*, *rullieu*, V. *roda* *Rulló*, *rutllol*, V. *roda* *Rutxa*, *rutxe*, V. *ruc* i *oixque* *Rutxella*, V. *roca* *Rutxet*, *rutxque*, *rutxquet*, V. *ruc* i *oixque*